

Το Γυμνάσιο Πανόρμου

Κατά το 1891-1896 στο Καστέλλι Μυλοποτάμου (σημερινό Πάνορμο) λειτουργούσε «Ελληνικό Σχολείο» (Σχολαρχείο) με τέσσερις τάξεις. Η λειτουργία του σχολείου διακόπηκε το 1896 λόγω της Επανάστασης.

Επί Κρητικής Πολιτείας ιδρύθηκε με το διάταγμα αρ. 33/26-6-1903 αριθ. 18 «Ελληνικόν Σχολείον εν Καστελλίω Μυλοποτάμου» που λειτούργησε έως το 1911 οπότε καταργήθηκαν τα Ελληνικά Σχολεία και ιδρύθηκαν τα εξατάξια Γυμνάσια. Τότε στο Πάνορμο ιδρύθηκε (τριτάξιο) Ημιγυμνάσιο που είχε μαθητές από όλη την επαρχία Μυλοποτάμου.

Το σχολείο χρησιμοποιούσε ως κτίριο την εκκλησία αλλά και την οικία του Κώστα Παπαδογιάννη που διέθετε έναν μεγάλο οντά. Το 1926 οι κάτοικοι άρχισαν να ενδιαφέρονται να κτίσουν Γυμνάσιο. Η προσφορά του οικοπέδου έγινε από τους Πανορμίτες Νικόλαο και Μαρία Βασιλάκη. Με συνεισφορές, δωρεές και προσωπική εργασία όλων των κατοίκων το 1928 άρχισε να κτίζεται το κτίριο και το 1931 εγκαινιάστηκε μαζί με το Δημοτικό.

Από το 1931 λειτούργησε ως διτάξιο Ημιγυμνάσιο Πανόρμου με καθηγητές Δημοσίου. Το 1936-1937 επί δικτατορίας Μεταξά, το σχολείο μετατράπηκε σε τριτάξια Αστική Σχολή με μισογεωργικό-μισοαστικό χαρακτήρα. Οι μαθητές έρχονταν στη σχολή από την Δ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου και η φοίτηση ήταν δετής. Επειδή ο χαρακτήρας αυτός απαιτούσε κάποιο αγροτεμάχιο το οποίο δε βρέθηκε, η Σχολή αυτή μεταφέρθηκε στο Πέραμα όπου προσφέρθηκε δωρεάν αγρός 10 στρεμμάτων. Με την έναρξη του πολέμου το 1940, η Σχολή διαλύθηκε καθώς επιστρατεύτηκαν οι καθηγητές ενώ ο τελευταίος της Διευθυντής, Νικ. Χατζηδοπαυλάκης, συνελήφθη από τους Γερμανούς στις 29 Μαΐου 1941 και εκτελέστηκε.

Από το 1941 έως το 1945 το σχολείο στο Πάνορμο το είχαν επιτάξει οι Γερμανοί.

Μετά την απελευθέρωση και ειδικότερα το 1947, ύστερα από προσπάθειες της Κοινότητας Πανόρμου και τοπικών παραγόντων το σχολείο επαναλειτούργησε (στο υπάρχον και σήμερα παλιό κτίριο) ως Παράρτημα του 2ου Γυμνασίου Αρρένων Ρεθύμνης. Αρχικά λειτούργησε μόνο η Α' Τάξη και κάθε χρόνο προστιθεμένης μιας τάξης έφτασε το 1953 να συμπληρωθεί εξατάξιο πλέον αλλά πάντα ως παράρτημα του 2ου Γυμνασίου Ρεθύμνης. Το σχολείο λειτούργησε έτσι έως το 1963 οπότε με το διάταγμα της 29 Αυγούστου ιδρύθηκε το ανεξάρτητο εξατάξιο Μικτό Γυμνάσιο Πανόρμου. Με την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση του 1976-1977 χωρίστηκε σε ξεχωριστό Γυμνάσιο και Λύκειο Πανόρμου. Το 1981 το Γυμνάσιο στεγάστηκε στο καινούριο κτίριο, δίπλα στο παλιό. Από το 1986 το σχολείο λειτουργεί ως Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις.

Όλα τα χρόνια που λειτουργούσε σαν παράρτημα του 2ου Γυμνασίου το σχολείο το συντηρούσε η κοινότητα με υπεράνθρωπες προσπάθειες και θυσίες ολόκληρης της κοινωνίας του Πανόρμου. Η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Γυμνάσιο Αρρένων του οποίου ήταν παράρτημα διέθετε μόνο έναν καθηγητή και Διευθυντή και πολύ σπάνια και δεύτερο. Όλους τους υπόλοιπους τους προσλάμβανε και μισθοδοτούσε η κοινότητα εξ ιδίων πόρων. Γίνονταν έρανοι μεταξύ των κατοίκων, διοργανώνονταν χοροεσπερίδες και πολιτιστικές εκδηλώσεις σε συνεργασία πάντα με το διδακτικό προσωπικό και τη μαθητική κοινότητα ενώ επιβαλλόταν και μικρή εισφορά κατά μαθητή σε συνεργασία με τους γονείς του. Οι δε μαθητές του σχολείου διέμεναν σε σπίτια Πανορμιτών.

Οι ταλαιπωρίες, οι δυσκολίες, οι περιπέτειες αυτών των χρόνων ήταν αφάνταστες. Οι παλινωδίες, οι καταργήσεις τάξεων και η επαναλειτουργία τους ήταν το καθημερινό ή ετήσιο πρόβλημα πάντα λόγω έλλειψης καθηγητών. Η προσπάθεια λοιπόν να διατηρηθεί το Γυμνάσιο αυτό ήταν με όλη τη σημασία της λέξης ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΗ! Ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι το 1953 η κοινότητα Περάματος έθεσε θέμα μεταφοράς του Γυμνασιακού αυτού Παραρτήματος στο Πέραμα, η προσπάθεια έγινε και αγχώδης και πολεμική.

Καθηγητές του σχολείου προπολεμικά ήταν οι: Λάριος, Θυμιανός, Λαρεντζάκης, Θωμαΐδης, Γεωργουλάκης, Λαζαρίδης, Τυράκης, Δασκαλάκης, Λαγουδάκης. Μετά τον πόλεμο το Παράρτημα στελέχωσαν οι Κων. Καλοκύρης, Δημ. Δαφέρμος, Βιδαλάκη, Κων. Ξεζάκης από πλευράς Δημοσίου και ιδιωτικά οι Δημ. Χαλκιαδάκης, Μιχ. Γρηγοράκης, Μιχ. Δρανδάκης, Παναγιώτης Φραγκέλης και άλλοι στους οποίους η κοινότητα παρείχε στέγη. Στέγη παρείχε και στους καθηγητές του Δημοσίου, σε πολλές δε περιπτώσεις χορηγούσε και χρηματικό επιπλέον επίδομα διότι οι μισθοί των καθηγητών την εποχή εκείνη ήταν ανεπαρκείς και οι περισσότεροι δεν δέχονταν να έλθουν στο Πάνορμο όπου τα εκτός έδρας έξοδα εθεωρούντο πέραν του μισθού τους. Πολλές φορές η άρνηση ενός καθηγητή του Δημοσίου να έρθει στο Πάνορμο είχε σαν αποτέλεσμα τη διάλυση μιας τάξης!

Μία αξιοθαύμαστη ιδιωτική πρωτοβουλία ήταν η ίδρυση της Μαθητικής Εστίας Πανόρμου «Άγιος Τίτος» με πρόεδρο τον Βασίλειο Μπριλλάκη. Ο σκοπός του σωματείου αυτού ήταν η εξυπηρέτηση των μαθητών που έρχονταν στο σχολείο από άλλα χωριά και οι πόροι του προέρχονταν κυρίως από δωρεές. Αρχικά ο κ. Μπριλλάκης είχε απευθυνθεί στη Μητρόπολη για τη διοργάνωση συσσιτίων για τους μαθητές του σχολείου αλλά δεν είχε βρει ανταπόκριση. Η Πρόνοια αντιθέτως ανταποκρίθηκε με αποτέλεσμα να λειτουργήσουν συσσίτια μέχρι και για 245 μαθητές. Η Μαθητική Εστία λειτούργησε από το 1967 έως το 1987, από το 1980 δε, σε ιδιόκτητο κτίριο όπου παρέχονταν στους μαθητές εκτός από φαγητό και τόπος για ανάπαυση, ευκαιρίες για ψυχαγωγικές απασχολήσεις και σπουδαστήριο για μελέτη.

Τελειώνοντας να τονίσουμε την πολιτιστική και ψυχαγωγική προσφορά του Γυμνασίου Πανόρμου κατά τη μεταπολεμική περίοδο της ιστορίας του όταν στις αίθουσες του σχολείου έλαβαν χώρα πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων, διαλέξεων, χοροεσπερίδων και θεατρικών παρατάσεων. Και όλα αυτά σε μια εποχή που οι όποιες πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις ήταν στα πρώτα βήματα και μόνο στο Πάνορμο διοργανώνονταν.

Στις μέρες μας το Γυμνάσιο και το ΓΕΛ Πανόρμου λειτουργούν προσαρμοσμένα στην σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα. Το μαθητικό δυναμικό συνεχώς αυξάνεται και γίνεται επιτακτική η ανάγκη κατασκευής νέων αιθουσών διδασκαλίας. Στο σχολείο υλοποιούνται προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αγωγής Υγείας και συχνά πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές. Οι μαθητές συμμετέχουν σε Καλλιτεχνικές και Αθλητικές διοργανώσεις αλλά και σε μαθητικούς διαγωνισμούς όπου έχουν πολλές φορές διακριθεί και βραβευτεί τόσο σε τοπικό όσο και Πανελλήνιο επίπεδο.